ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 28. septembra 2006 *

V spojených veciach C-129/05 a C-130/05,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podané rozhodnutiami College van Beroep voor het bedrijfsleven (Holandsko) zo 17. marca 2005 a doručené Súdnemu dvoru 21. marca 2005, ktoré súvisia s konaniami:

NV Raverco (C-129/05),

Coxon & Chatterton Ltd (C-130/05)

proti

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia R. Schintgen, P. Kūris, J. Klučka (spravodajca) a L. Bay Larsen,

* Jazyk konania: holandčina.

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. marca 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Coxon & Chatterton Ltd, v zastúpení: A. Braakman, advocaat,

— holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster a M. de Grave, splnomocnení zástupcovia,

— grécka vláda, v zastúpení: S. Charitaki a E. Svolopoulou, splnomocnené zástupkyne,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A. Bordes a M. van Heezik, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. mája 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu ustanovení smernice Rady 97/78/ES z 18. decembra 1997, ktorou sa stanovujú zásady organizácie

veterinárnych kontrol výrobkov, ktoré vstupujú do spoločenstva z tretích krajín (Ú. v. ES L 24, 1998, s. 9; Mim. vyd. 03/022, s. 247, ďalej len „smernica") v spojení s ustanoveniami nariadenia Rady (EHS) č. 2377/90 z 26. júna 1990, ktorým sa stanovuje postup spoločenstva na určenie maximálnych limitov rezíduí veterinárnych liečiv v potravinách živočíšneho pôvodu (Ú. v. ES L 224, s. 1; Mim. vyd. 03/010, s. 111, ďalej len „nariadenie").

2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov, ktoré vedú spoločnosti NV Raverco (ďalej len „Raverco") a Coxon & Chatterton Ltd (ďalej len „Coxon") proti Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (minister poľnohospodárstva, životného prostredia a kvality potravín), a ktorých predmetom sú rozhodnutia, ktorými tento orgán zamietol ako nedôvodné sťažnosti Raverco a Coxon proti rozhodnutiam z 1. a 22. marca 2002 nariaďujúcim zničenie zásielok mäsa z Číny, ktorých dovoz nebol povolený.

Právny rámec

Smernica

3 Články 1, 2, 17 a 22 smernice stanovujú:

„Článok 1

Veterinárne kontroly výrobkov z tretích krajín uvedených na jedno z území vymenovaných v prílohe I budú vykonávať členské štáty v súlade s touto smernicou.

Článok 2

...

2. Okrem toho:

...

j) ‚dovozné podmienky' sú veterinárne požiadavky na výrobky, ktoré sa majú dovážať, tak ako ich stanovujú právne predpisy spoločenstva;

...

Článok 17

...

2. Ak kontroly uvedené v tejto smernici kompetentnému orgánu potvrdia, že výrobok nespĺňa dovozné podmienky, alebo ak také kontroly odhalia chybu, kompetentný orgán, po porade s osobou zodpovednou za náklad alebo jej zástupcom, rozhodne:

a) buď o reexpedícii výrobku mimo území vymenovaných v prílohe I z toho istého miesta hraničnej kontroly do cieľového miesta dohodnutého s osobou

zodpovednou za náklad, tým istým dopravným prostriedkom v maximálnom časovom limite 60 dní, ak to nevylučujú výsledky veterinárnej kontroly a zdravotné požiadavky.

...

b) alebo, ak reexpedícia nie je možná alebo 60-dňová lehota uvedená v písmene a) uplynula, alebo osoba zodpovedná za náklad dá svoj okamžitý súhlas o zničení výrobkov v zariadeniach určených na tento účel, čo najbližšie k miestu hraničnej kontroly v súlade so smernicou Rady 90/667/EHS z 27. novembra 1990, ktorá stanovuje veterinárne pravidlá pre likvidáciu a spracovanie odpadu živočíšneho pôvodu, pre jeho umiestnenie na trhu a prevenciu choroboplodných zárodkov v krmivách živočíšneho alebo rybieho pôvodu.

Až do reexpedície výrobkov uvedených v tomto bode alebo do potvrdenia dôvodov odmietnutia, kompetentné orgány budú skladovať príslušné výrobky pod dohľadom kompetentného orgánu na náklady osoby zodpovednej za náklad.

...

Článok 22

...

2. Ak niektorá z kontrol stanovených v tejto smernici naznačí, že zásielka výrobkov môže ohroziť zdravie zvierat alebo ľudí, kompetentný veterinárny orgán neodkladne prijme tieto opatrenia:

— zabaví [zaistí — *neoficiálny preklad*] a zničí príslušnú zásielku,

— bude neodkladne informovať ostatné miesta hraničnej kontroly a Komisiu o zisteniach a o pôvode výrobkov v súlade s rozhodnutím 92/438/EHS.

...“

Nariadenie

4 Článok 5 nariadenia stanovuje:

„Kde sa ukáže, že dočasný maximálny limit rezíduí nemožno stanoviť, pokiaľ ide o nejakú farmakologicky aktívnu [účinnú — *neoficiálny preklad*] látku používanú vo veterinárnych liečivách, v dôsledku toho, že rezíduá tejto látky v potravinách živočíšneho pôvodu v akomkoľvek limite ohrozujú zdravie konzumenta, táto látka sa zaradí do prílohy IV, ktorá sa schváli podľa postupu stanoveného v článku 8. S výnimkou ustanovení článku 9 sa akékoľvek zmeny a doplnky prílohy IV schvália podľa toho istého postupu.

Podávanie látok uvedených v prílohe IV zvieratám určeným na výrobu potravín je zakázané v celom spoločenstve."

5 V prílohe IV nariadenia sú ako farmakologicky účinné látky uvedené najmä furazolidon a chloramfenikol.

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

6 Vo februári a v marci 2002 podali Raverco a Coxon colné vyhlásenie na dovoz zásielok mrazených kačacích pŕs a králičieho mäsa z Číny do Európskej únie. Tieto zásielky boli sprevádzané zdravotnými a vývoznými osvedčeniami vydanými čínskymi orgánmi na účel ich odoslania.

7 V súlade s kontrolami upravenými smernicou boli z týchto zásielok odobraté vzorky, ktoré boli podrobené rozboru. V zásielkach kačacích pŕs boli zistené rezíduá chloramfenikolu [1,4 ppb (10^{-9})] a furazolidonu (49 ppb) a v zásielkach králičieho mäsa boli zistené rezíduá furazolidonu (2,7 ppb).

8 Na základe výsledku týchto rozborov veterinárny inšpektor z Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (Národná inšpekčná služba pre dobytok a mäso) rozhodnutiami z 1. a 22. marca 2002 nepovolil dovoz týchto zásielok a nariadil ich zničenie.

9 Raverco a Coxon podali 18. marca a 26. apríla 2002 žalovanému vo veci samej sťažnosti proti týmto rozhodnutiam, a tvrdili, že tieto zásielky by nemali byť zničené, ale reexpedované do Číny, keďže:

— prípadná reexpedícia do Číny nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo pre ochranu zdravia ľudí alebo zvierat v Holandsku,

— cieľom smernice nie je ochrana spotrebiteľa mimo Únie,

— uplatnenie článku 5 nariadenia nie je jednoznačné a na furazolidon alebo chloramfenikol sa neuplatňuje prah nulovej tolerancie,

— do 30. marca 2002 bolo prijatých niekoľko rozhodnutí o reexpedícii zásielok mäsa obsahujúcich určité množstvo týchto látok.

10 Rozhodnutiami zo 16. a 22. mája 2003 žalovaný vo veci samej zamietol sťažnosti podané Raverco a Coxon ako nedôvodné najmä z dôvodu, že:

— zaistenie a okamžité zničenie výrobkov, ktoré môžu ohroziť zdravie ľudí a zvierat je uložené na základe článku 22 ods. 2 smernice, a reexpedícia preto nie je možná,

— podľa článku 5 a prílohy IV nariadenie sa na furazolidon a chloramfenikol uplatňuje prah nulovej tolerancie.

11 Žalobcovia vo veci samej podali proti týmto rozhodnutiam žaloby na vnútroštátny súd. Keďže College van Beroep voor het bedrijfsleven sa domnieval, že výsledok oboch sporov závisí od výkladu ustanovení práva Spoločenstva, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru v oboch veciach štyri rovnaké prejudiciálne otázky v tomto znení:

„1 Je potrebné vykladať článok 17 ods. 2 písm. a) smernice... v tom zmysle, že výhrada voči reexpedícii zásielky, ktorá nespĺňa dovozné podmienky, musí byť založená na nedodržaní dovozných požiadaviek Spoločenstva, alebo sa môže táto výhrada zakladať na požiadavkách účinných v cieľovom mieste dohodnutom s osobou zodpovednou za náklad, ktoré sa nachádza mimo území uvedených v prílohe I smernice...?

2 Má sa článok 17 ods. 2 písm. a) smernice... v spojení s článkom 22 ods. 2 uvedenej smernice a článkom 5 nariadenia... vykladať v tom zmysle, že kogentne ukladá povinnosť zničenia zásielok živočíšnych výrobkov, o ktorých sa po niektorej z kontrol upravených smernicou... ukáže, že môžu ohroziť zdravie ľudí alebo zvierat?

3 Má sa článok 22 smernice... v spojení s článkom 5 nariadenia... vykladať v tom zmysle, že už samotná prítomnosť rezídua niektorej z látok uvedených v prílohe [IV] nariadenia... znamená, že predmetná zásielka predstavuje také nebezpečenstvo pre zdravie ľudí alebo zvierat, že jej reexpedícia je vylúčená?

4 Ak je odpoveď na druhú otázku záporná, má sa článok 17 ods. 2 smernice... vykladať v tom zmysle, že jeho cieľom je aj ochrana záujmov tretích krajín, do ktorých bude zásielka reexpedovaná, hoci táto ochrana nezahŕňa zároveň záujem, ktorý sa nachádza v členských štátoch Únie...?“

12 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 12. februára 2002 boli veci C-129/05 a C-130/05 spojené na spoločné konanie na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

13 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa podľa článku 17 ods. 2 písm. a) smernice výhrada voči reexpedícii zásielky, ktorá nespĺňa dovozné podmienky, zakladá na nedodržaní požiadaviek Spoločenstva alebo požiadaviek účinných v tretej krajine, do ktorej môže byť zásielka reexpedovaná.

14 V tomto ohľade je potrebné uviesť, že tak zo znenia článku 17 ods. 2 smernice, ako aj z jeho účelu vyplýva, že prekážky reexpedície výrobku spočívajú v nedodržaní požiadaviek Spoločenstva.

15 Podľa tohto ustanovenia totiž v prípade, ak príslušný orgán na základe kontrol uvedených v smernici zistí, že výrobok nespĺňa dovozné podmienky, môže byť reexpedícia výrobku za určitých podmienok vylúčená, pričom článok 2 ods. 2 upresňuje, že dovozné podmienky zodpovedajú veterinárnym požiadavkám na výrobky, ktoré sa majú dovážať tak, ako ich stanovujú právne predpisy Spoločenstva.

16 Navyše, ako uviedol generálny advokát v bode 22 svojich návrhov, smernica upravuje systém veterinárnej kontroly na zistenie, či výrobky rešpektujú dovozné podmienky Spoločenstva. Skutočnosť, že tieto kontroly sú založené výlučne na právnej úprave Spoločenstva okrem toho jasne vyplýva najmä zo znenia článku 8 ods. 2 a 4, článku 10 ods. 2 písm. a) a f), ako aj článku 12 ods. 2 až 6 smernice.

17 Zo zreteľom na tieto úvahy je potrebné odpovedať na prvú otázku tak, že článok 17 ods. 2 písm. a) smernice sa má vykladať v tom zmysle, že výhrada voči reexpedícii zásielky, ktorá nespĺňa dovozné podmienky, musí byť založená na nedodržaní požiadaviek Spoločenstva.

O druhej a tretej otázke

18 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či prítomnosť látky zakázanej podľa článku 5 nariadenia v zásielke, zistená počas veterinárnej kontroly vykonanej na základe smernice, pojmovo predstavuje nebezpečenstvo pre zdravie ľudí alebo zvierat, takže táto zásielka musí byť povinne zničená na základe článku 17 ods. 2 a článku 22 ods. 2 smernice.

19 V tomto ohľade je potrebné hneď uviesť, že zo samotného znenia článku 5 nariadenia vyplýva, že na jednej strane prítomnosť rezíduí látok uvedených v prílohe IV tohto nariadenia v potravinách živočíšneho pôvodu predstavuje bez ohľadu na ich limit riziko pre zdravie spotrebiteľa a že na druhej strane, s ohľadom na nebezpečnosť týchto látok, je v celom Spoločenstva zakázané ich podávanie zvieratám určeným na výrobu potravín bez toho, aby bol členským štátom ponechaný priestor na voľnú úvahu.

20 Chloramfenikol a furazolidon, ktoré boli zistené v zásielkach mäsa, o ktoré ide vo veci samej, počas veterinárnych kontrol, sú uvedené v prílohe IV nariadenia ako farmakologicky účinné látky, pre ktoré nemožno stanoviť žiadny limit. Je preto nepochybné, že zásielku mäsa, ktorá obsahuje chloramfenikol a furazolidon, treba považovať za predstavujúcu riziko pre zdravie spotrebiteľov a za zakázanú v zmysle článku 5 nariadenia.

21 Pokiaľ ide o otázku prípadného zničenia zásielok mäsa, ktoré obsahujú takéto látky, so zreteľom na článok 17 ods. 2 a článok 22 ods. 2 smernice je dôležité uviesť, že článok 17 ods. 2 sa neuplatní v prípade, keď sa zistilo, že zásielka výrobkov môže ohroziť zdravie ľudí alebo zvierat v zmysle článku 22 ods. 2 smernice.

22 Ako totiž uviedol generálny advokát v bodoch 29 a 30 svojich návrhov, článok 17 ods. 2 smernice sa uplatňuje všeobecne v tom zmysle, že sa týka všetkých prípadov, v ktorých kontroly vyžadované v hraničných inšpekčných staniciach odhalia, že výrobok nespĺňa dovozné podmienky, alebo že došlo k chybe, aj keď iba administratívnej povahy. Článok 22 ods. 2 smernice má naopak oveľa užší rozsah v tom, že sa uplatňuje osobitne vtedy, keď kontroly odhalia, že zásielka výrobkov môže ohroziť zdravie ľudí alebo zvierat.

23 Okrem toho, hoci článok 17 ods. 2 smernice predvída všeobecné posúdenie s cieľom určiť, či existujú prekážky reexpedície zásielky, ktorá nie je v súlade s právnou úpravou Spoločenstva, znenie článku 22 tej istej smernice nenecháva žiadny priestor na voľnú úvahu, pokiaľ ide o možnosť reexpedície zásielky v prípade, keď bolo

zistené, že táto zásielka môže ohroziť zdravie ľudí alebo zvierat. V takomto prípadne toto ustanovenie kogentne vyžaduje zaistenie a zničenie dotknutej zásielky.

24 Keďže však zásielky mäsa, ako sú zásielky vo veci samej, predstavujú riziko pre zdravie ľudí z dôvodu prítomnosti látok zakázaných podľa článku 5 nariadenia, možno uplatniť iba článok 22 ods. 2 smernice.

25 Za týchto okolností ukladá toto ustanovenie príslušným orgánov povinnosť zaistiť a zničiť uvedené zásielky.

26 Tento výklad nemôže spochybniť ani tvrdenie spoločnosti Coxon, že článok 22 ods. 2 smernice sa už neuplatní, pretože výrobky, ktoré nerešpektujú dovozné podmienky Spoločenstva už z dôvodu svojej reexpedície nepredstavujú nebezpečenstvo pre zdravie ľudí alebo zvierat v Spoločenstve.

27 Toto tvrdenie odporuje zneniu článku 22 ods. 2 smernice a jej účelu tak, ako tento účel vyplýva najmä z jej odôvodnení č. 9, 10, 13 a 14, ktorým je stanoviť prísnu právnu úpravu na ochranu verejného zdravia a zdravia zvierat, a zabrániť podvodom a nezrovnalostiam.

28 Niet však pochybností o tom, že výklad článku 22 ods. 2 smernice, ktorý by umožňoval reexpedíciu výrobkov obsahujúcich látky zakázané podľa článku 5 nariadenia, by mohol zvýšiť riziká podvodného spätného dovozu do Spoločenstva, keďže dovozca by si bol takmer istý, že jeho výrobky nebudú zničené a že na jeho ťarchu pôjdu iba prípadné náklady reexpedície.

29 So zreteľom na predchádzajúce úvahy je namieste odpovedať na druhú a tretiu otázku tak, že článok 22 ods. 2 smernice v spojení s článkom 5 nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že kogentne ukladá príslušným veterinárnym orgánom povinnosť zaistenia a zničenia výrobkov, o ktorých sa po veterinárnych kontrolách vykonaných na základe tejto smernice ukáže, že obsahujú látku uvedenú v prílohe IV tohto nariadenia.

O štvrtej otázke

30 S prihliadnutím na odpoveď na druhú a tretiu otázku, nie potrebné odpovedať na štvrtú otázku.

O trovách

31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 17 ods. 2 písm. a) smernice Rady 97/78/ES z 18. decembra 1997, ktorou sa stanovujú zásady organizácie veterinárnych kontrol výrobkov, ktoré vstupujú do spoločenstva z tretích krajín, sa má vykladať v tom zmysle, že výhrada voči reexpedícii zásielky, ktorá nespĺňa dovozné podmienky, musí byť založená na nedodržaní požiadaviek Spoločenstva.**

2. **Článok 22 ods. 2 smernice 97/78 v spojení s článkom 5 nariadenia Rady (EHS) č. 2377/90 z 26. júna 1990, ktorým sa stanovuje postup spoločenstva na určenie maximálnych limitov rezíduí veterinárnych liečiv v potravinách živočíšneho pôvodu, sa má vykladať v tom zmysle, že kogentne ukladá príslušným veterinárnym orgánom povinnosť zaistenia a zničenia výrobkov, o ktorých sa po veterinárnych kontrolách vykonaných na základe tejto smernice ukáže, že obsahujú látku uvedenú v prílohe IV tohto nariadenia.**

Podpisy